

Лук, стрела и самострел су, уз све успоне и падове, силне преправке и усавршавања, преживели све до данашњих дана, када их, осим на спортским борилиштима, савремене војске користе за извршавање специјалних задатака

И У БОРБИ

Тачно време проналаска лука и стреле не зна се са сигурношћу, али се зна да су постојали још у млађем каменом добу, пре око 50.000 година. Цртежи који сведоче о томе пронађени су у пећинама на свим континентима, осим у Аустралији. Лук и стрела су били прво софистицирано оружје које је нашем претку дало убедљиву надмоћ над животињама. Користио их је, и за лов, и за напад или одбрану од непријатеља. С временом лук и стрела су усавршени и од својих примитивних облика претворени у оружје запањујуће снаге и невероватне прецизности.

Лук и стрела су дуго задржани у свим војскама, све до појаве ватреног оружја у 15. веку. У почетку полако, а затим све брже, губили су своју вековну неприкосновену позицију, уступајући место ватреном оружју. Док је добар стрелац био у стању да за десет секунди одапне и по три стреле, а у минути 12 до 15, из ватреног оружја прецизније је испаливано до 30 метака у минути. Осим тога, војнику је било потребно неупоредиво мање времена да се солидно обучи у руковању ватреним оружјем, а једна од његових великих предности били су домет и снага метка, којом је пробијао тадашње оклопе. Једина особина лука и стреле коју ватрено оружје није успело да превазиђе све до данашњих дана – јесте њихова нечујност.

Ипак, лук, стрела и самострел су, уз све успоне и падове, силне преправке и усавршавања, преживели све до данашњих дана, када их, осим на спортским борилиштима, савремене војске користе за извршавање специјалних задатака.

■ ТАКМИЧЕЊА

Данас постоји неколико међународних стреличарских организација, а темељи модерне стреличарске организације постављени су 1931. године оснивањем Међународне стреличарске федерације FITA (Fédération Internationale de Tir à l'Arc), у коју је уклањен 121

И НА ОЛИМПИЈАДИ

национални стреличарски савез. На простору Европе стреличарство је највише развијено у Француској, Италији, скандинавским земљама, Немачкој, Пољској и Турској.

Такмичења у стреличарству организују се у затвореном и на отвореном простору (*outdoor* и *indoor*). Такмичење на отвореном простору организује се у два FITA формата: *сингл* и *грандфита*. *Сингл* подразумева испаливање 36 стрела са удаљености од 90, 70, 50 и 30 метара за мушкарце, односно 70, 60, 50 и 30 метара за жене. Укупно 144 стреле. У *грандфиту* дистанце су исте као и у *синглу*, с тим што се такмичари након девет хитаца прилагођавају новој удаљености од мете. Такмичења су појединачна и екипна.

За гађање са удаљености од 60, 70 и 90 метара пречник мете износи 122 центиметра, а мета је обојена у пет боја, прстенова, који су подељени на два дела. Спољни жути, па црвени, плави, црни

и бели. Погодак у центар доноси десет поена, а сваки следећи прстен поен мање. Промашај, прекорачење времена и већи број хитаца проузрокују умањење резултата за најбољи хитац. У мету пречник 80 центиметара гађа се са даљине од 30 и 50 метара. Код *индор* такмичења гађа се са удаљености од 18 или 25 метара, а пречник мете износи 47 центиметара. Стреличари су подељени према стилу, односно врсти опреме коју користе за гађање, а најчешће дисциплине су метно, пољско и 3Д стреличарство, иако готово свака земља има једну или чак неколико својих дисциплина, које су се задржале због традиције или забаве.

Стреличари наступају сваке четири године. Квалификације трају три године, док се четврте формира екипа. Европска и светска првенства се организују на сваке две године.

■ ДУГА ТРАДИЦИЈА У СРБИЈИ

Стреличарство је било развијено у средњовековној Србији. Постоје писани подаци из периода владавине деспота Стефана Лазаревића (14. век) о одржавању стреличарских турнира на простору испод зидина Калемегданске тврђаве.

Данас, међутим, ситуација није тако ружичаста. Законом се спортски лук третира као оружје (што нигде у свету није забележено), чиме је знатно отежана набавка опреме. Осим тога, нигде у Србији не постоји продавница стреличарске опреме, а и стреличарство спада међу спортове који захтевају прилична материјална улагања. Југославија је чланица Међународне стреличарске федерације од 1965. године, када су и први стреличарски клубови основани у бившим југословенским републикама. У Србији, тек у последње време, стреличарство полако добија на популарности. ■

Ненад С. МИЛЕНКОВИЋ

